

portille kapulat käsissä suojelaksensa lakkolaisten vaikutuksilta niitä joitakin raajarikkoja joita tehtaissa käy.

Luulisi toki näiden kauppiesten häpeävään ruveta kapulat käsissä vahtimaan — ja tilaisuuden saatua tietysti myöskin nuijimaan — niitä, jotka heidät ovat kohottaneet siihen hyvinvointiin ja rikkauteen, mihin monet heistä ovat päässeet. Nämä porvarit kai vieläkin uskovat, että kyllä työläiset lakon jälkeen unhottavat, että he ovat kapuloita kantaneet heitä vastaan, mutta me emme saa unhottaa sitä — EI! Me muistamme sen ja me tiedämme miten me tulemme menettelemään heidän suhteensa! Työläisvaimot kaikissa lakkopaikoissa! Merkitkää tarkasti fuusitiime jokaisen porvarin nimi, joka on kapula kädessä suojellut rikkureita tai muuten toimintu lakkolaisia vastaan ja muistakaa heidän tekonsa aina tulevaisuudessakin! Te tiedätte miten teidän tulee heihin suhtautua.

Jokaisen lakossa olevan työläisen on oltava urhea ja kestävä. Kaikkien on seisottava lujana rintamalla, ei horjuttava, ei peljättävä, vaan taisteltava siksi kunnes työläisten vaatimuksiin on suostuttu ja uno tunnustettu, voitto saavutettu. Rehellisen taistelun jälkeen kehtaa rehellinen taistelija katsoa työläis-tovereitaan suoraan silmiin, eikä hänen tarvitse hiipiä piilosilla kuten niiden, jotka ovat toverinsa pettäneet.

Työläisvaimot, perheiden äidit! Auttakaamme jokainen kohdaltamme voiton saavuttamista! Puhukaamme miehillemme innostuksen ja toivon sanoja. Kieltäkäämme itsemme ajattelemasta, että kumpi se lakko jo loppuisi j.n.e. Ei meillä ole hätää, sillä koko maan järjestynyt työväestö on meidän tukenamme. Meidän velvollisuutemme on tehdä koti iloiseksi, siksi tyysijäksi, josta miehemme saavat innostusta ja tarmoa. Meidän naisten pitää käydä lakkokokouksissa ja meidän tulee olla lakkovaihdissakin. Olkaamme vakuutettuja siitä, että tämä taistelu ei ole turhaa eikä lakkolaisten vaatimukset liiallisia. Naiset kaikilla lakkopaikoilla muistakaa, että taistelu riippuu myöskin teistä. Telkää kukin kohdaltanne rintama eheäksi!

Waukeganin s. s.-osaston käsi-työseuran iltama syysk. 28 p. onnistui hyvin. Yleisöä oli paljon ja ohjelma oli hyvä. Oli m.m. puheita englannin- ja suomenkielillä ja kappale "Ulos". Se on harvinaisen hyvä kappale pieneksi kappaleeksi. Se esitettiin hyvin harjoitettuna, josta kiitos esittäjille. Lokak 12 p. toimii käsi-työseura sisältykseen ohjelma-iltaman Workers haalilla. Iltamankomitea takaa, että ette kadu sinne tuloanne, siis saapukaa kaikkiin iltamaan. Työmiehessä tarkemmin ohjelmasta y. m.

Toveruudella M. T.

GLASSPORT, PA.

Osastollamme on ollut useita pieniä iltamia, mutta ei niinkään ole saanut niin paljon yleisöä kuin sitä voisi olla suomalaisen väkilukuun katsoen. Glassportin suomalaiset miehet ovat innostuneet loikoilemaan aurinkokylvyissä mäkirinteillä ja heillä on myöskin hyvin kiirettä kortin-peluuta, etteivät he jouda haalilla käymään. Oman osaston toiminta pidetään niin vähäpätöisenä, että sellainen ajankulu, kuten korttipeli, jos-

ta ei ole mitään muuta kuin turhaa ajankulua ja vahinkoa, asetetaan osastotoiminnan edelle ja vielä tällaisena aikana. Ajatteletko, toverit, mitä nykyaika vaatii meiltä? Eikö se vaadi tietoisuutta ja toimintaa? Paljon on meidän työläisten vielä itseämme kehitettävä ja valistettava luokkatiedolla, ennenkuin me voimme täyttää kunnialla paikkamme luokkataistelussa ja ennenkuin voimme alkaa edes toivomaan siihen päämäärään pääsyä, mihin sosialismi tähtää. Siis toivon, että Glassportin miestoverit heittävä pois kaikki turhat harrastukset ja ryhtyvät osaston toimintaan tosi-innolla.

Pennsylvanian alueen syysjuhliasta pitäisi myöskin mainita, mutta taitaapa tiedonantoni niistä Toverittaren kautta myöhästyä.

Kesälomalta ovat melkein kaikki toverit jo kotiutuneet ja toivottavasti pirteinä ja iloisine. Tervetuloa vaan ja innostusta osaston toimintaan. Osastoomme on tullut viime aikoina useita uusia jäseniä. Rintamamme siis yhä vain lisääntyy ja lujittuu.

Ikävä onnettomuus sattui toveri John Partaselle työpaikallaan peltimyllyssä. Hän oli vähällä menettää silmänsä. On kuitenkin toivoa, että hän paranee. Tov. Partanen on innokas osastomme jäsen.

Tervehdys kaikille.

Ines.

NEWARK, N. J.

Ihanin aika vuodesta on nyt mennyt ja alkaa syksy. Loppunut on huvin aika ja alkaa taas toiminnan aika. Osastomme toiminta on ollutkin jo reipasta, on ollut nonta ohjelmariikasta iltamaa ja muuta hauskaa ajankulua. Onpa ollut jo syyskauden avajaisjuhlaakin, joka oli ohjelmasta kaikista rikkain.

Ompeluseurakin on herännyt keuhkoihinsa kohmelostaan ja on alkanut toimia tulisella kiireellä. Hommailevat juuri iltamaa rahaeton kartuttamiseksi ja myyjäiset ovat tuossa sivan ovelta odottamassa. Paljon on jo tehty kauniita ja arvokkaita käsitöitä. Onpa niissä ollut näpräystä meidän osaston naisilla. Siis kehoitan miehiäkin hiukan avustamaan pientä seuraamme, koska monet teistä ovat käsitöiden kykeneviä tovereita, sillä se apu minkä te voitte antaa, on suuresta merkityksestä.

On pidetty ohjelmakokouksia luonnonhelmassa ihanalla "Montclair" kentällä, joissa on aina ollut runsaasti ohjelmaa. Kylmien ilmojen tultua on täydytty lopettaa ulkoilmakokousten pito ja pitää niitä omalla vuokrahalillamme. Osaston työkokouksia on päätetty alkaa pitämään joka toinen sunnuntai. Kovin laimena näyttää olevan osanotto osaston kokouksiin, ainoastaan joitakin jäseniä on ollut niissä läsnä. Mitä te, toverit, tuumitte sellaisella venyttelemisellä? Eikö olisi aika meidän kaikkien heittävä kaikenlaiset turhuudet pois ja tarttua kiinni asioihimme tosi tarmolla. Kuka meidän etujamme valvoo, ellemmä me itse. Jos heittäydymme veltoiksi ja luotamme toinen toisiimme, niin mitä silloin tulee osaston toiminnasta? Ei mitään. Siis kaikki toimintaan!

Pois täältä, kuuluu olevan melkein jokaisen mieli. Mutta menipä työläinen itään taikka länteen, aina on hänellä edessä sama kurja kohtalo. Tervehtien.

F. S.

COBALT, ONT., CAN.

Cobaltin lakko loppunut. Syysk. 7 p:nä lopettivat kaivosmiehet lakon, joka loppui täydellisesti työläisten häviöllä, lukuunottamatta sitä puolta asiassa, että sinä monen silmät avautuivat näkemään sen että korjauksia

on saatava unioihin y. m., jotka vastaavat nykyajan vaatimuksia. Paljon on suomalaisia lähtenyt metsätoihin tyytymättöminä lakon huonosta onnistumisesta.

Osaston toiminta on myös hiljennyt tulosten suhteen, sekä muutoin, toimihenkilöitä kun on paljon lähtenyt pois ja toiset ovat epävarmoja olostaan, joten on vaikea saada toimiin henkilöitä. Johtokuntakin oli melkein kokonaan uudistettava. Nyt olisi meidän naisten vuoro ottaa ohjaukset käsiimme. Vaan kun sitä on aina vaan luotettu miehiin ja oletettu, että se luonnostaan kuuluu heille, niin harva nainen uskaltaa ottaa mitään tärkeämpää tehtävää osastossa kun ei ole seurannut mukana.

Agitatonikomitea herätti taas kehitysseuran toimimaan pitkän kesäloman jälkeen. Syysk. 21 p. olikin oikein innostava kokous. Meidän naisten pitää vaan suurilukuisempina joukkona ottaa kokouksiin osaa. Olen kuullut, että on meidän naisillakin jotakin hommaa alulla, vaan en tiedä vielä sanoa mitä, mutta pian kai se nähdään.

Lapsilla oli taas iltama syysk. 13 p. Siinä on se nouseva voima, joka luulisi panevan väsähtäneemminkin työläisen toivomaan, että työme ei koskaan hukkaan mene, sillä siinä on se joukko, joka vielä kerran astuu näyttämölle vapaana kaikista vanhoista dogmeista. Heidän kasvattaminen on järjestöjen tärkeimpiä tehtäviä. — R.—

NEW CASTLE, PA.

Meillä on osaston valitsema Toverittaren kirjeenvaihtajakin mutta, koska hän ei täytä tehtävänsä, niin täytyy aina joskus jonkun jotain pakista täältäkin. Täällä onkin nykyään asioita vaikka minkälaisia, kun olisi vain kynäilijöitä. Valittu kirjeenvaihtaja, joka on yhden uutisen kirjoittanut, valitsee, että keskuudessamme on eripuraisuksiakin, y. m. Täytyy sanoa, että meillä ei ole haittaavia eripuraisuksia ollenkaan, lukuunottamatta hänen yksilömeinkejään. Tosi on kuitenkin, että heittäkää pois kaikki turhat huutamiset ja toimitaan sen "yhden suuren asian eteen".

Myllytyöläiset täällä alkoivat lakon tk. 22 päivänä. Lakko ilmoitettiin alkavaksi peltimyllyissä kello 12 maanantaita 22 päivää vasten yöllä, muissa myllyissä kello 6 aamulla. Osastomme jäseniäkin oli kaksi heti ensi päivänä lakonrikkureina; täytyy sanoa, että se oli sunnuntai-koulun opettajilta hyvin rumasti tehty.

Taistelutoverittaremm Mrs. Hautala, saatettiin viimeiseen lepoonsa tk. 26 p:nä. Kuten jokainen paikkakuntalainen Toverittaren lukija tietää, oli hän ensimmäinen suomalainen ja vielä nainen, joka menetti henkensä terästyöläisten lakkotaistelussa paikkakunnallamme. Mrs. Hautala oli nainen, jota jäi kaipaamaan koko kylämme suomalaiset. Hänet tunsi ainakin hyvänä tulkkina ja asiamiehenä porvarismieläetkin suomalaiset. Samana ja innokkaana taistelutoverina tunsi hänet kapitalismia vastaan taisteleva toverijoukko. Häntä jäi suremaan miehensä ja kaksi tyttöä. Hänet haudattiin Oak Park hautausmaahan. Vaikka lähtiesä hautausmaasta kohden oli joukko aseistettuja miehiä ympärillämme, ja matkalla, mutta hautausmaalle eivät sentään rohjennet tulla, joten siellä saimme olla rauhassa. Siellä lausuttiin kaksi runoa, laulettiin ja pidettiin puhe. Seppeleitä vainajan muistolle laskettiin s. s.-osastolta, suomalaiselta klubilta, lakkolaisilta, osuusruokalalta, U. of R. W. (venäläisiltä tovereilta) ja vainajan veljen työtovereilta. Siis lepää rauhassa, muistosi säilyy kauan. Sitä työtä jota teit,

jossa kuulan rintaasi sait, tahdomme jatkaa siksi kunnes nykyinen yhteiskunta on uudesta luotu.

Toveruudella

BERTHA.

PORTLAND, ORE.

Lakko on nykyään useampia. Räättäli ova tolleet lakossa jo toista kuukautta. Mileiala lakkolaisilla on reipas, eikä rikkureitakaan ole häiritsemässä. Sitten on pesulaitosten lakko. Se on huonoasti järjestetty; työstä ovat lakanneet ainoastaan nais-työläiset, miesten jäädessä työhön. Vaatimuksena naisilla on \$15.00 alin viikkopalkka. Tähän asti he ovat saaneet 25c tunti 8 tunnin työstä eli \$12.00 viikolta. Tosiaankin täytyy kysyä miten he vielä ovat elossa. Kirjallajat ovat vielä lakossa, sekä osa laivanrakentajia. Katuvaunumiehet ova tmyösökin panneet vaatimuksensa sisään: lisää palkkaa tahi he lakkoutuvat.

Täällä sitä sataa jos mitä. Viimeinen rekordi on tuhkan satamisessa. Eivät näy ilmatieteilijätäkään tietävän mistä se johtuu. Jotkut arvelevat sen olevan esi ennustajan sille tulevalle mailman palolle, joka tulee tapahtumaan 17 päivä joulukuuta, kun joku pyratötähti kulkiessaan pökää auringon kanssa yhteen.

Naisille huomio on otettava. Ensimmäinen ompeluseuran kokous on 16 p. tätä kuuta. Muistakaa jokainen saapua, jokaista tarvitaan.

Suuret, reippaat ja mukaansatempaavat vanhanmaan tanssit toimii s. s. osaston Ompeluseura keskiviikkoyöllä, 8 p. tk. Tämä tulee olemaan juhlapäivä, sillä silloinhan alkaa se suurlakko luokkasotayankien vapauttamiseksi. Siis siellä tavataan. Siisäänpääsymakau on 25 senttiä.

Ikävälle tuntuu ajatuskin, että Toveritar muutettaisiin pois länteltä. Olemme tottuneet sen saamaan tänne niin nuorena. Aina se tulla pyrähtää jo päivä jälkeen ilmestymisensä. Vaan lehtemme etua silmällä pitäen, on meidän länteläisten myönnettävä ettei Toveritar koskaan täällä tule saamaan niin suurta kannatusta, kuin itä-tahi keskipiirissä, joissa on tuhansia suomalaisia naisia, jotavastoin meidän lukumme luetaan sadoissa; ja siksi olisi siitä keskusteltava.

Sokeripula. Tassan on sokeri, tuo makeus, nostettu meiltä ylös. Sanon meiltä, sillä luulen rikkaitten kyllä varansa pitäneen ostamalla isot kasat varastoihin. Meillä sitä ei ole varaa, täytyy elää kädestä suuhun. Syyn sokerin loppumiseen luulen olevan San Franciscon satamatyömiesten lakon, siellä kun seisoo laivat täynnä makeaa purkamatta. Siis taas työläisten syy kuten aina.

HÖPSIS.

Nimileimasimia kumista tehdään Toverissa; tilatkaa sellainen heti!

NAISET Huom.!

LISÄLETTEJÄ KAMPAUNSISTA valmistaa kohtuhinnoinlla

HELMI NELSON
1107 No. 12th St., Superior, Wis.

Lähetäkää hiuksenne ylläolevalle osotteelle. Valmistan niistä sellaisen letin kuin niistä parhaiten tulee. Maksun voitte suorittaa siten kun olette saaneet letin.